

עם שובנו מחופשת הפסח נערך לימי הזיכרון וליום העצמאות כשאנחנו עדיין במצב חירום מתמשך ובלב כולנו הכמיהה לשובם של החטופים והדאגה לחיילים ולפצועים. מתוך כך, תיזדרש מכולנו מידה של רגישות ומודעות למפגש שבין המועדים לבין ההתמודדות של תלמידים, צוות ומשפחות עם השלכות התקופה.

תלמידיכם לומדים זה מכבר שיעורים רגשיים חברתיים במסגרת התכנית "הכ"חות שבדרך", ויש לשער שהם התנסו לאורך השנה ואף לפנייה בשיח רגשי-חברתי ובשיתוף ברגשות, במחשבות ובתחושות. התנסות מוקדמת זו תסייע להם בביטוי אישי, בהכלת הרגשות המורכבים וביכולת לזהות תקווה, סיכוי וחוסן אישי וכיתתי, גם מתוך עוצמות הקושי שמציפים ימי הזיכרון.

לרשותכם מגוון מערכי שיעור של הכ"חות שבדרך. השיעורים נכתבו ברגישות ובהתאמה לחברות השונות בישראל ולשלבי הגיל השונים, מתוך חיבור לארבע אבני הדרך: הנצחה וגבורה, ערבות הדדית, מפגשים בחברה הישראלית והקשר לארץ ולמדינה. השיעורים עוסקים בזיהוי הכוחות האישיים והחברתיים; בחיזוק התקווה ובביסוס תחושת השייכות.

דגשים לקראת השיעורים ובמהלכם

יתכן שהסיפור והשיח יפגשו כאב אישי ויומיומי של תלמידים שיזדקקו לנוכחות, לנחמה ולליווי רגשי. **נגלה רגישות לתלמידים במעגלי הפגיעות** – תלמידים שחוו אובדן או פגיעה בצל המלחמה (שכול, פציעה, משפחות חטופים ושבים) וכן תלמידים שקרוב משפחתם שייך לכוחות הביטחון או מגויס למילואים. נבדוק מבעוד מועד עם אותם תלמידים ועם משפחותיהם האם ברצוננו של התלמיד ובכוחו להשתתף בשיחות או בשיעורים שעוסקים בימי הזיכרון. במידה שהתלמיד יעדיף שלא להשתתף בשיחות או בשיעורים נחשוב יחד עמו על חלופה שנכונה לו. במידה שישנם מספר תלמידים בכיתה אחת במעגלי פגיעות, יש להתאים את הפעילות ולקצרה.

ניתן מקום ותוקף לביטוי מנעד הרגשות – עצב, כאב, צער, דאגה לצד תקווה, שמחה וגאווה. נאפשר ביטוי רגשות במגוון ערוצים (לדוגמה: במלל, בציור ובכתיבה). נשהה עם התלמידים ברגשותיהם ונאפשר לשיעור להפוך למרחב מוגן ושלווה שיאפשר חיבור אישי על פי בחירת התלמיד וכוחותיו.

נזמין את התלמידים לזהות את **משאבי ההתמודדות שלהם** ונחבר את התלמידים לכוחות אישיים, משפחתיים וקהילתיים.

במידה שבמהלך השיח יהיה **תלמיד שיביע קושי או הצפה רגשית, ישתף בתחושות קשות או יבטא אמירה מדאיגה, נקשיב לו, נביע אכפתיות והבנה ונתעניין מה עוזר לו להתמודד עם המצב ולהחזיק תקווה**. במידה שהתוכן המתואר פרטי או חושפני עבור התלמיד המשתף נעצור אותו בעדינות, נאמר לו שדבריו חשובים לנו מאוד ושאנו רוצים להמשיך להקשיב לו בארבע עיניים בהמשך היום. כבר באותו יום נשוחח אתו בפרטיות, ננסה להבין טוב יותר את הקושי עמו הוא מתמודד, נעודד אותו להמשיך לשתף, לפנות לעזרה ולהיוועץ בנו ובשאר המבוגרים המשמעותיים שמקיפים אותו בבית ובבית הספר. ככלל, נשים לב **לתלמידים הזקוקים להמשך שיח**, ליווי או תמיכה. נציע להם תמיכה ובמקביל נעדיכן לגביהם את היועצת ובמקרה הצורך אף את ההורים.

נשלב פעלנות ועשייה להפחת תחושת מסוגלות ונעביר **מסרים מחזקים ובוני חוסן של שייכות, משמעות ותקווה**.

